

folyó felvilágosító munkával sikerül meggyőzni arról, hogy kedvetlenül tanuló gyermekeiket céltalanul erőltetik a középiskola elvégzésével.

A tanulmányok átlagos színvonalát emelni kívánó intézkedések közül különösen említésre méltó a tankerületi kir. főigazgató rendezésében évenként lefolyó országos középiskolai tanulmányi verseny, mely egyre fokozódó érdeklődést éleszt a vidéki tankerületek középiskolaiban is. Az elért sikerek nemcsak a versenyző diákok számát szaporítják évről-évre örvendetes módon, hanem a nagyközönség is ritka figyelemmel kíséri ezeket a szellemi mérkőzéseket, melyekre az iskolák tanulóikat háziversenyek alapján szemelik ki és tudományszakonként egy-egy tanulót küldhetnek el. Ebben a nemes küzdelemben a múlt iskolai év végén a szegedi kegyesrendi városi kath. Dugonics András gimnázium került első helyre, míg a többi helyeket budapesti középiskolák nyerték el.

A csinos kiállítású értesítő közli a főigazgatóság személyzetén, a tankerület középiskoláin, az idevonatkozó statisztikai adatokon, a tudomány és irodalom terén működő igazgatók és tanárok névsorán kívül a legújabb középiskolai rendeleteket is, pótlásul a Pintér Jenő főigazgató által kiadott Magyar Középiskolák Igazgatásának Kézikönyvéhez, ezért nélkülözhetetlen vidéken is a középiskolák adminisztrációjában.

Arday Pál.

Quint József és Drozdy Gyula: A beszéd- és értelemgyakorlatok tanítása a

II. osztályban. (Népiskolai egységes vezérkönyvek. Szerkesztik:

Kőrösi Henrik és Quint József. VI.) 296 lap.

Ez a vezérkönyv magábanvéve is elegendő ahhoz, hogy megértesse és megéreztesse az új népiskolai tanterv szellemét. Megértjük belőle az új tantervnek azt a jellemvonását, hogy az alaki képzést helyezi előtérbe, hogy az érzelmi és akarati életet különösebben gondolja, hogy az értelmi élet területén nem az emlékezetre, hanem a helyes ítéletalkotásra fordít nagy gondot, hogy a test és lélek harmonikus formálását célozza, hogy a tananyag szét-daraboltságával szemben a kultúregység gondolatát szolgálja, hogy a spontán megnyilatkozás és a fegyelmezettesség összhangjára törekszik, hogy bemutatja azt, hogyan kell a népiskola bizonyos mesterkelt szellemét természetessé tenni, hogyan kell a gyermeket a passzivitás alól felszabadítanunk és tett-vágya, cselekvő szelleme, öntevékenysége alapján belülről kifejlesztenünk; hogy tekintetét elsősorban nem a tanítás anyagára, hanem a tanítás céljára irányítja, hogy ez a cél a gyermekben valósítandó meg (a gyermek az iskolai munka középpontja), hogy a való életben hogyan éljünk az eszményeket megközelítő életet, hogyan kell nevelésünket igazán magyar neveléssé tennünk.

Lépten-nyomon találkozunk e könyvben az akarat erősítésére való törekvéssel, a határozott célú akaratgyakorlatokkal. Az érzelmeket pedig nemcsak érinti, hanem megfelelő helyzetek, kirándulások stb. útján átéleti az érzelmi világ egész skáláját. A szerzők ismerik a gyermeki lelket s gyer-

mekismeretüket a gyermek fejlesztése érdekében fel is tudják használni. Gyermekismeretük nem rideg adathalmaz, hanem életető szellem.

Könyvtük nagy gondot fordít a gyermek spontán megnyilatkozásaira, mert „a folytonos kérdegetéssel nem a gyermek gondolkodik, hanem a tanító. A gyermek csak feleletet szerkeszt a kérdésre. Nyujtsunk bőven szemléleti, érzelmi anyagokat, indítsunk gondolatokat, keltsünk vagy pendítsünk meg érzelmeket s akkor fog beszélni a gyermek, mert lesz mondanivalója.“ A tanítói továbbképző tanfolyamokon többször találkoztunk azzal az ellenvetéssel, hogy csak az értelmesebb és mérészebb gyermekek fognak spontán megnyilatkozni, a többiek pedig háttérbe szorulnak. E könyv egyik szerzője: Drozdy Gyula, gyakorlatában bemutatta, hogy megszólaltatja a szerényebb és hallgatagabb gyermeket is.

Bemutatta e könyv azt, hogyan kell a valóságos élet megbeszélésével úgy nevelni, hogy a gyermekek beleilleszkedjenek a nemzet életébe. Eléggé meg nem becülhető értéket jelent a vezérkönyvnek az a tulajdonsága, hogy való adatokat olyan kedvesen, olyan vonzóan dolgoz fel, mintha az egész mese volna. E jellemvonása folytán most a beszéd- és értelemgyakorlatokat mind a tanítók, mind a gyermekek nemcsak szeretik, hanem valósággal várják ezeket az órákat. Ez a tanulmány a kérdések pergőtüze helyett most kellemes élmény.

Ez a könyv sokkal nagyobb jelentőségű, mint szerény címe mutatja. Ha ugyanis figyelmesen tanulmányozzuk, akkor láthatjuk, hogy ez nemcsak a II. osztályos beszéd- és értelemgyakorlatok vezérkönyve, hanem szellemő vezérkönyv az egész népiskola számára, sőt bizonyos tekintetben a középfokú iskolák részére is. Ugyanis bemutatja azt, hogyan kell törekednünk arra, hogy az iskola ne a tantárgyak, hanem a gyermekek intézete legyen. Ezért nemcsak a népiskola II. osztályát vezető tanítóknak kellene ezt a könyvet elolvasniok, hanem az összes tanítóknak és az összes tanítóképzőintézeti tanároknak is, sőt kívánatos, hogy a középiskolai tanárok is tanulmányozzák a szóbanlévő vezérkönyvet.

Frank Antal.

A Fővárosi Pedagógiai Könyvtár Évkönyve és új szerzeményeinek válogatott Jegyzéke 1930. Új folyam, 2. szám (1930, 167 l.).

E könyvtár új kiadványainak 1. száma *Évkönyv és szemelvényes Szakjegyzék* címmel 1928-ban jelent meg (ismertetését l. M. P. 1929, 53—55. l.); legelső sorban a nép- és középiskolák oktatószemélyzete és általában a gyakorlati pedagógia művelői számára készült és a könyvtár gazdag anyagából mintegy 1400 kiszemelt műnek címét közölte, amelyek különösen a kezdő pedagógusnak kiváló szolgálatot tehetnek. Ez a gyakorlati használhatóságra való törekvés — olvassuk tovább az Előszóban — magyarázza meg azt a némiképp szokatlan felosztást is, amely az anyagot hangsúlyozottan két szempont, a gyermek és az iskola szempontja köré tömöríti. A most megjelent 2. számú Jegyzék, amint már címe is mutatja, az új szerzemények legfontosabb részét tartalmazza s ezzel főleg azoknak a szükségletét igyekszik